

«НАК «Центраудит-Қазақстан» ЖШС

Аудит жөніндегі директоры

(аудиторлық қызметпен айналысуға

емлекеттік лицензиясы № 0000017,
1999 жылдың 27 желтоқсанында берілген)

В.В. Радостовец

2023 жылғы 10 наурыз

«Страховой брокер Уиллис Тауэрс Уатсон (Қазақстан)» ЖШС басшылығы мен қатысушысыларына

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ

Пікір

Біз ұсынылған «Страховой брокер Уиллис Тауэрс Уатсон (Қазақстан)» ЖШС (бұдан әрі – «Компания»), қаржылық есептілігі аудитін жүргіздік, оның құрамына 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есеп, капиталындағы өзгерістер туралы есеп, аталған күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есептік саясаты негізгі қағидаларының қысқаша мазмұны және басқа да түсініктемелік ескертпелер кіреді.

Біздің пікіріміз бойынша, қаржылық есептілік 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, Компанияның қаржылық жағдайының бүкіл маңызды жақтарын, аталған күнге аяқталған жыл ішіндегі қызметінің нәтижелері мен қаржы қозғалысының Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі «ХҚЕС») сәйкестігін шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру үшін берілген негіз

Біз аудитті Аудиттің халықаралық стандарттарына (бұдан әрі - АХС) сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес төменде, біздің міндеттеріміз «Қаржылық есептілігіне аудит жүргізу үшін аудитордың жауапкершілігі» атты бөлімінде сипатталған. Компанияға қатысты Біз Бухгалтерлердің халықаралық әдеп стандарт кеңесінің, соның ішінде кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне сәйкес тәуелсіз болып, өзге де этикалық міндеттемелерімізді әдеп кодексіне сәйкес орындадық. Біздің тарапымыздан алынған аудиторлық дәлелдемелер жеткілікті және біздің аудиторлық пікірімізді білдіру үшін негіз болып табылады деп санаймыз.

Қаржылық есептілік Компания басшылығының жауапкершілігі

Компания басшылығы осы қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленуіне және шынайы ұсынылуына, сонымен қатар Компания басшылығы алаяқтық немесе қате жіберу нәтижесінде маңызды бұрмалауды қамтымайтын қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті деп санайтын ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз ету үшін жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындауда Компания өз қызметін үздіксіз жалғастыруын бағалауға, үздіксіздіксіз қызметке қатысты тиісті ақпаратты жария еткені үшін, сондай-ақ қызметтің толассыздығын негізге негізделген қаржылық есептілікті дайындау үшін, бірақ Компанияның қабілетін бағалау үшін жауапты болып табылып, өз қызметін тоқтатуға немесе оны тарату немесе жойылу басқа, кез келген өзге де жағдайлар болмаса.

Қаржылық есептілігіне аудит жүргізу үшін аудитордың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз, қаржылық есептіліктің жосықсыз іс-қимылдар мен қателер салдарынан елеулі қателік пен алаяқтықтың жоқтығына сенімді болу. Ақылға қонымды сенімділік сенімнің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ХАС-қа сәйкес аудиторлық тексеріс кез келген жағдайда, елеулі бұрмалау болған кезде, жүзеге кепіл болып табылмайды. Бір негізде жеке немесе жиынтығында олар қаржы есептілігін негізінде қабылданған, пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне ықпал ете алатын, деген болжау болған жағдайда, бұрмалау, алаяқтықтың немесе қателердің нәтижесі маңызды болып саналады.

ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит бөлігі ретінде, біз кәсіби пікірді қолданамыз және аудит барысында кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сондай-ақ, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- Алаяқтық немесе қате себебімен, қаржы есептілігін елеулі бұрмалануларды анықтауымыз және тәуекелін бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық шаралар жүргіземіз және өз пікірімізді білдіру үшін негіз болып, жеткілікті қамтамасыз ету үшін тиісті болып табылатын, аудиторлық дәлелдемелер аламыз. жосықсыз іс-әрекеттер негізінде жасалған қателіктердің тәуекелі, елеулі бұрмалау нәтижесінде қателерге қарағанда қаупі жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер сөз байласу, жалғандық жасау, ақпаратты ұсыну немесе іс-әрекетіне айналып, бұрмаланған ішкі бақылау жүйесіне қосу мүмкін.
- аудиторлық рәсімдерді әзірлеу үшін, аудитке қатысты ішкі бақылау түсінігін аламыз, бірақ Қордың ішкі бақылау жүйелерінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес.
- Қолданылатын есеп саясатының сипаты мен бухгалтерлік бағалауларды, сондай-ақ басшылықпен дайындаған тиісті ашуларды бағалаймыз.
- Басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы қолданудың заңдылығы туралы алынған аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Үздіксіз өз қызметін жалғастыруға Компанияның қабілетіне туындауы айтарлықтай күмән әкелуі мүмкін, ол оқиғаларға немесе жағдайларға қатысты елеулі белгісіздігін қорытындылаймыз. Біз айтарлықтай белгісіздік бар деген қорытындыға келетін болса, біз қаржы есептілігінде тиісті ақпаратты ашып біздің аудиторлық есепте назар аудару керек, сондай-ақ осындай ақпаратты ашу жеткіліксіз болса, онда біздің пікірін өзгертуіміз қажет. Біздің нәтижелері алдын ала біздің аудиторлық есептің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдемелерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар тобтың үздіксіз өз қызметін жалғастыру қабілетін жоғалту фактісіне әкелуі мүмкін.
- Ақпаратты ашу, оның құрылымы мен мазмұнын, соның ішінде тұтастай алғанда қаржы есептілігін бағалауды өткізіледі.

Корпоративтік басқаруға жауапты, сонымен қатар біз анықтаған аудит барысында жоспарланған көлемі мен аудит нәтижелері мерзімдері бойынша аудит туралы елеулі ескертулер, сондай-ақ елеулі кемшіліктер, ішкі бақылау жүйесіне байланысты ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз.

Аудитор

(аудитордың біліктілік куәлігінің № МФ-0000089, 27 тамыз 2012 ж. берілген)

Республика Қазақстан,
050059, г. Алматы, п. центр «Нурлы Тау»,
пр. Аль-Фараби, 19, павильон 1 «Б»,
3 этаж, офис 301, 302.

А.С. Козырев

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша.

	Ескертпелер ¹⁾	31.12.2022 ж.	31.12.2021 ж.
Активтер			
Ағымдағы активтер			
Ақшалай қаражат	5	909,275	982,498
Дебиторлық берешек	6	384,918	83,551
Салықтарды және басқа да міндетті төлемдерді мерзімінен бұрын төлеу		5	4
Басқа Ағымдағы активтер	7	8,431	6,355
Ағымдағы активтердің жиыны		1,302,629	1,072,408
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	8	8,280	12,032
Пайдалану құқығы активтері	9	51,750	81,322
Кейінге қалдырылған салық активтері	19	21,850	17,095
Басқа ұзақ мерзімді активтер	9	4,015	3,742
Ұзақ мерзімді активтер жиыны		85,895	114,191
Активтер жиыны		1,388,524	1,186,599
Капитал және міндеттемелер			
Ағымдағы міндеттемелер			
Кредиторлық берешек	10	14,408	23,892
Жалдау бойынша міндеттемелер	9	32,310	24,827
Қызметкерлерге берілетін сыйақылар	11	61,914	58,744
Корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттеме		28,624	148,133
Ағымдағы активтер жиыны		137,256	255,596
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Жалдау бойынша міндеттемелер	9	26,933	59,243
Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар	11	35,928	21,357
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		62,861	80,600
Міндеттемелер жиыны		200,117	336,196
Капитал			
Жарғылық капитал	12	300,000	300,000
Бөліп берген пайда		888,407	550,403
Капитал жиыны		1,188,407	850,403
Капитал және міндеттемелер жиыны		1,388,524	1,186,599

¹⁾ 5-24 беттердегі ескертулер осы қаржылық есеппен бірге шіктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Бас директор

Тлеугабылов О.Т.

Бас есепші

Мусина Ж.А.

ПАЙДА ЖӘНЕ ШЫҒЫС ЖӘНЕ БАСҚА ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ЕСЕП
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

	Ескертпелер ¹¹	2022 ж.	2021 ж.
Қызмет көрсетуден түскен табыс	13	1,452,323	1,032,298
Сақтандыру брокерлік комиссиялық шығыстар	14	(68,276)	(39,845)
Жалпы табыс		1,384,047	992,453
Жалпы және әкімшілік шығындар	15	(318,486)	(319,312)
Қаржылық кіріс/(шығыс), таза	16	(8,175)	543
Шетелдік бағамдық кіріс/(шығын), таза	17	54,982	20,097
Күтілетін несиелік шығындарды өтеу	5,8	429	(3,060)
Басқа кірістер/(шығыстар), таза	18	(827)	(1,057)
Салық салуға дейінгі пайда		1,111,970	689,664
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	19	(223,563)	(139,261)
Жылдағы жалпы пайда		888,407	550,403
Басқа жиынтық кіріс (залал)		-	-
Жылдағы жалпы табыс		888,407	550,403

¹¹ 5-24 беттердегі ескертулер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Бас директор

Тлеугабылов О.Т.

Бас есепші

Мусина Ж.А.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

	Ескертпелер ¹⁾	2022 ж.	2021 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Салық салуға дейінгі пайда		1,111,970	689,664
Түзетулер:			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы	8	4,231	4,266
Пайдалану құқығы активінің амортизациясы	9	29,572	21,548
Қаржылық шығындар, таза	16	8,175	(543)
Шетелдік бағамдық кіріс, таза	17	(54,982)	(20,097)
Мерекелік күндер резерві бойынша шығындар, бонустар	11	28,992	51,303
Күтілетін несиелік шығындарды өтеу	6,9	(429)	3,060
Басқа шығындар		-	13
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		1,127,529	749,214
Дебиторлық берешектің азаюы (ұлғайтуы).		(286,819)	147,878
Салықтарды және басқа да міндетті төлемдерді алдын ала төлеуді азайту (ұлғайту).		(1)	-
Басқа айналым активтерінің азаюы (ұлғайтуы).		(2,076)	(5,035)
Кредиторлық берешектің ұлғаюы (азаюы).		(15,329)	8,394
Қызметкерлердің сыйақысын арттыру (азайту).		(10,846)	(7,175)
Кейінге қалдырылған кірістің ұлғаюы (азаюы).		-	(1,689)
Табысқа салынатын салыққа дейінгі операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты		812,458	891,587
Корпоративтік табыс салығы төленген		(348,500)	(136,641)
Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты		463,958	754,946
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша қаражаттарының қозғалысы			
Қаражаттың шығуы, барлығы		(479)	(17)
соның ішінде:			
Негізгі құралдарды және материалдық емес активтерді сатып алу	8	(479)	(17)
Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты		(479)	(17)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша қаражаттарының қозғалысы			
Қаражаттың шығуы, барлығы		(584,116)	(331,802)
Жалдау бойынша негізгі төлемдер	9	(24,827)	(21,528)
Жалдау ақысын төлеу	9	(8,886)	(2,372)
Дивиденд төлеу	12,20	(550,403)	(307,902)
Қаржылық қызметтен түскен таза ақша қаражаты		(584,116)	(331,802)
Барлығы: ақшалай қаражатының +/- төмендеуі		(120,637)	423,127
Валюта бағамының өзгеруінің шетел валютасының қолма-қол ақша қалдығына әсері		47,414	17,669
Жыл басындағы ақша қаражаты	5	982,498	541,702
Жыл аяғындағы ақша қаражаты	5	909,275	982,498

¹⁾ 5-24 беттердегі ескертулер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Бас директор

Тлеугабылов О.Т.

Бас есепші

Мусина Ж.А.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

	Жарғылық капиталы	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша	300,000	550,403	850,403
Пайда және жалпы табыс	-	888,407	888,407
Дивидендтер (12-ескертпе) ¹⁾	-	(550,403)	(550,403)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	300,000	888,407	1,188,407
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	225,000	382,902	607,902
Пайда және жалпы табыс	-	550,403	550,403
Жарғылық капиталды ұлғайту (12-ескертпе) ¹⁾	75,000	(75,000)	-
Дивидендтер (12-ескертпе) ¹⁾	-	(307,902)	(307,902)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	300,000	550,403	850,403

¹⁾ 5-24 беттердегі ескертулер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Бас директор

Тлеугабылов О.Т.

Бас есепші

Мусина Ж.А.

1. Компания туралы ақпарат

1.1 Компанияның қызметі

«Страховой брокер Уиллис Тауэрс Уатсон (Казакстан)» ЖШС (бұдан әрі – Қоғам) 2018 жылдың 01 тамызында БСН 180840000417 заңды тұлға ретінде тіркелген.

Компанияның орналасқан мекенжайы: Қазакстан Республикасы, Алматы қ., Бостандық ауданы, Әл-Фараби даңғылы, 77/7.

Қоғам қызметінің мәні сақтандыру брокерінің сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын жасасуға байланысты делдалдық қызметі, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру мәселелері бойынша консультациялық қызмет болып табылады.

Қоғам есепті кезеңде өз қызметін Қазакстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2019 жылғы 16 қаңтардағы № 2.3.31 лицензиясы негізінде жүзеге асырды және осыған ұқсас 2019 жылғы 9 сәуірдегі № 2.3.31 лицензиямен ауыстырылды.

Операциялық орта

Қазакстан нарықтық экономика талаптарына сәйкес экономикалық реформаларды және құқықтық, салықтық және нормативтік-құқықтық базасын дамытуды жалғастыруда. Қазакстан экономикасының болашақтағы тұрақтылығы көп жағдайда осы реформалар мен оқиғаларға, сондай-ақ үкімет қабылдаған экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігіне байланысты. Қазакстан экономикасына шикі мұнай бағасының құбылмалылығы мен казакстандық теңгенің девальвациясының жалғасуы әсер етуді жалғастырды. Жоғарыда айтылғандардың қосындысы басқа факторлармен қатар капиталға қолжетімділіктің қысқаруына, капитал құнының өсуіне, инфляцияның жоғарылауына және экономикалық өсудің белгісіздігіне әкелді. Компания басшылығы қазіргі жағдайда Компания бизнесінің тұрақтылығын сақтау үшін тиісті шараларды қабылдап жатыр деп есептейді.

Геосаяси жағдай

2022 жылы Украинаның шығысындағы қарулы қақтығысқа байланысты сыртқы саяси жағдайдың шиеленісуі және бірқатар елдердің Ресей Федерациясына қарсы салған санкциялары аясында теңге бағамының әлемдік валюталарға қатысты құбылмалылығы байқалады, бұл болашақта Компанияның қызметіне жанама әсер етеді.

Компания басшылығы ағымдағы жағдайдың дамуын бақылайды және жақын болашақта Компания бизнесінің тұрақтылығы мен дамуын сақтау үшін қажетті шараларды қабылдайды. Компания басшылығы болашақ экономикалық оқиғалар Компанияның болашақ қызметі мен қаржылық жағдайына елеулі әсер етеді деп күтпейді.

1.2 Қоғамның қызметін бақылау

Компания мүшелері

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның мүшелері:

- 99% үлесі бар «Willis International Limited» (бас компания), заңды мекенжайы: Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі, Лондон, ст. Лайм көшесі, 51.

- 1% үлесімен «Willis Europe BV», заңды мекенжайы: Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі, Лондон, ст. Лайм көшесі, 51.

Компанияны түпкілікті бақылауға алатын тарап

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бас компанияның бақылаушы акционері Willis Towers Watson PLC, Ирландия Республикасында тіркелген және NASDAQ қор биржасында тіркелген ашық компания болып табылады.

2. Қаржылық есептілікті ұсыну негіздері

2.1 Сәйкестік туралы есеп

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Компанияның қаржылық есептілігі Халықаралық Бухгалтерлік Есеп Стандарттары Кеңесінің (IASB) түзетулерімен Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – ХКЕС) сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілікті Қоғам басшылығы 2023 жылдың 10 наурызында бекітті.

2.2 Функционалдық және қаржылық есеп беруді ұсыну валютасы

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңге. Теңге Қоғамның функционалдық валютасы болып табылады, өйткені ол Қоғамда болып жатқан оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық мәнін көрсетеді. Теңге де осы қаржылық есептілік үшін ұсыну валютасы болып табылады. Осы қаржылық есеп берудегі барлық сомалар, егер басқасы көрсетілмесе, мың теңгеге дейін дөңгелектенеді.

2.3 Бизнестің үздіксіздік принципі

Бұл қаржылық есептілік Компанияның жақын болашақта жұмыс істейтіндігін және жұмыс істеуін жалғастыратын болжам бойынша дайындалды. Осылайша, бұл болжанады:

- Компания жойылуға немесе оның қызметінің ауқымын айтарлықтай қысқартуға бармайды және қажет емес; және
- Активтер сатылып, міндеттемелер жақын болашақта қалыпты қызмет барысында өтеледі.

Бұл қаржылық есептемеде Компания үздіксіз қызметін жалғастыра алмаған жағдайда талап етілетін түзетулер жоқ.

2.4 Есептеу принципі

Ақша қаражатының қозғалысы туралы ақпараттан басқа бұл қаржылық есеп беру есептеу әдісі бойынша дайындалған. Есептеу принципі мәмілелер мен басқа да оқиғалардың нәтижелерін олар аяқталғаннан кейін төлем уақытына қарамастан тану арқылы қамтамасыз етіледі. Операциялар мен оқиғалар бухгалтерлік есепте тіркеледі және олар болған кезеңдердің қаржылық есебіне енгізіледі.

2.5 Басшылықтың бағалары мен жорамалдары

Қаржылық есептілікті дайындау басшылықтан активтер мен міндеттемелердің есептелген сомалары туралы бағалаулар мен жорамалдар жасауды және қаржылық есеп беру күніндегі шартты активтер мен міндеттемелерді және есепті кезеңдегі пайда мен залалдың есеп беру сомасын ашып көрсетуді талап етеді. Бағалар мен олардың негізіндегі болжамдар үнемі тексеріліп тұрады. Есептік бағалаулардағы өзгерістер, егер өзгеріс тек сол кезеңге ғана әсер ететін болса, немесе өзгеріс кезеңінде және болашақ кезеңдерде, егер өзгеріс ағымдағы және болашақ кезеңдерге де әсер ететін болса, бағалау қайта қаралатын кезеңде танылады.

Көрсетілген бағалаулар мен жол берулерге қатысты белгісіздік болашақта оларға қатысты осындай бағалаулар мен жол берулер қабылданатын активтің немесе міндеттеменің баланстық құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Келесі есепті жыл ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына елеулі түзетулерді тудыратын елеулі тәуекелге ие болатын болашаққа қатысты және есепті күндегі басқа да негізгі пайымдау көздеріне қатысты негізгі жорамалдар мыналар болып табылады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы есепте танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтардан анықтау мүмкін болмаған жағдайда, олар ақша ағынының дисконтталған үлгісін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып анықталады. Бақыланатын нарықтық ақпарат мүмкіндігінше осы үлгілерге кіріс ретінде пайдаланылады, бірақ бұл мүмкін болмаған жағдайда, әділ құнды анықтау үшін белгілі бір пайымдаулар қажет. Пікірлер өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және құбылмалылық сияқты бастапқы деректерді есепке алуды қамтиды. Осы факторларға қатысты жорамалдардағы өзгерістер қаржылық есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін.

Байланысты тараптардың операциялары

Компания қалыпты қызмет барысында байланысты тараптармен мәмілелер жасайды. Тараптар ортақ бақылауда болса немесе олардың біреуінің екіншісін бақылау мүмкіндігі болса немесе қаржылық және операциялық шешімдерді қабылдау кезінде екінші тарапқа елеулі ықпал ете алатын болса, олар туысқан болып саналады. Барлық байланысты тараптармен қарым-қатынастарды қарастыру кезінде олардың құқықтық нысаны ғана емес, мұндай қатынастардың экономикалық мәні де ескеріледі. Байланысты тараптармен мәмілелер үшін белсенді нарық болмаған жағдайда, мәмілелер нарықтық немесе нарықтық емес шарттарда екенін анықтау үшін пайымдаулар қолданылады. Байланыссыз тараптармен мәмілелердің ұқсас түрлеріне баға белгілеу пайымдау үшін негіз болып табылады.

3. Есеп саясатындағы өзгерістер мен ақпаратты ашу

2022 жылдың 1 қаңтарынан басталатын есепті кезеңдер үшін міндетті болып табылатын жаңа немесе қайта қаралған ХҚЕС стандарттары мен түсіндірмелер:

2022 жылдың 1 қаңтарынан бастап келесі жаңа немесе қайта қаралған ҚЕХС стандарттары мен түсіндірмелері Компания үшін міндетті болды (егер басқаша белгіленбесе):

Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді ерте қабылдаған жоқ.

Стандарттарға келесі түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді:

- ХҚЕС (IFRS) 3 түзетулері - Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негізіне жаңартылған сілтемелер;
- ХҚЕС (IAS) 16 түзетулері - Негізгі құралдар: активті мақсатты пайдаланудан бұрын алынған кірістер;
- ХҚЕС (IAS) 37 түзетулері - Ауыр келісім-шарттар: келісім-шартты орындау шығындары;
- Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру, 2018-2020 ж.ж. (ХҚЕС (IFRS) 1 түзетулері – ХҚЕС алғаш рет қолданушы; ХҚЕС (IFRS) 9 түзетулері – Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға арналған 10% сынағы бойынша алымдарды есепке алу; ХҚЕС (IFRS) 16 түзетуі – Жалға алынған күрделі салымдарды өтеуге қатысты мысалды алып тастау Негізгі құралдар; ХҚЕС (IAS) 41 - Әділ құнды бағалау кезінде салық төлемдерін есепке алу).

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

Жаңа стандарттар мен түсіндірулер әлі күшіне енген жоқ

Бірқатар жаңа стандарттар, түсініктемелер мен стандарттарға түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап, немесе осы күннен кейін, жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Атап айтқанда, Компания келесі стандарттарды, түсіндірмелерді және стандарттарға түзетулерді мерзімінен бұрын қабылдаған жоқ:

- ХҚЕС (IFRS) 17 ((Сақтандыру шарттары) (2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулер - Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорын арасындағы операцияларға активтерді сату немесе қосу (күшіне ену күні анықталмаған);
- ХҚЕС (IAS) 1 түзетулері - Міндеттемелердің қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді болып жіктелуі (ағымдағы, 2024 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін 2021 жылдың қарашасында шығарылған қосымша түзетулер жобасын ескере отырып);
- ХҚЕС (IAS) 1 түзетулер - Есеп саясатын ашып көрсету (2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- ХҚЕС (IAS) 8 түзетулер - Бухгалтерлік бағалауларды анықтау (2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- ХҚЕС (IAS) 12 түзетулер - Бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық (2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

Бұл стандарттар мен түзетулер күшіне енгеннен кейін Компанияның қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді деп күтілуде.

4. Есеп саясатының негізгі ережелері

Компания 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікті дайындаған есеп саясаты осы жаңа және 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген, қайта қаралған, олар 3-ескертпеде көрсетілген, ХҚЕСК стандарттары мен түсіндірмелерін қабылдауды қоспағанда, өткен есепті жылы қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді.

4.1 Шетелдік валюталық операциялар

Шетелдік валютадағы операцияларды Компания бастапқыда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мәміле тану талаптарына сәйкес келетін күнге бекіткен ресми бағам бойынша теңгемен есепке алады.

Шетел валютасындағы ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бекіткен ресми айырбастау бағамы бойынша есепті күнге қайта есептеледі.

Қоғамның ақшалай активтері мен міндеттемелері есепті күнге келесі нарықтық бағамдар бойынша теңгеге қайта есептелген:

	1 АҚШ доллары үшін теңге	1 Еуро үшін теңге	1 фунт стерлинг үшін теңге
--	-----------------------------	-------------------	-------------------------------

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	462.65	492.86	556.57
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	431.80	489.10	583.32

Ақша баптарын өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырмашылықтар кезеңнің пайдасында немесе шығынында танылады.

Шетел валютасындағы тарихи құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәміле жасалған күнгі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген ресми бағам бойынша қайта есептеледі.

Шетел валютасында әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн анықталған күнгі ресми айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырмашылықтар кезеңнің пайдасында немесе шығынында танылады.

4.2 Ақшалай қаражат

Компанияның ақшалай қаражатына банктік шоттардағы қаражаттар жатады.

4.3 Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және егер бар болса, құнсызданудан болған жинақталған залалдарды шегергендегі бастапқы құны бойынша есепке алынады. Өзіндік құнға негізгі құралдарды сатып алу үшін нақты жұмсалған барлық қажетті шығындар, соның ішінде импорттық баждар, қайтарылмайтын салықтар, активті жұмыс жағдайына келтіруге және оны мақсатты пайдалану орнына жеткізуге байланысты кез келген тікелей шығындар кіреді.

Компания есептелген пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияның біркелкі әдісін қолданады.

Активтердің күтілетін пайдалы қызмет мерзімі келесідей:

Аталуы	Жылдар саны
Компьютерлік жабдық	3-5
Басқа	3-6.7

Негізгі құралдар шығару кезінде немесе активті пайдаланудан немесе шығарудан болашақта экономикалық пайда күтпеген жағдайда есептен шығарылады. Активті шығарудан туындайтын кіріс немесе залал (шығудан түскен таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) актив шығарылған есепті кезеңдегі пайдаға немесе шығынға қосылады.

Қалдық құндарды, пайдалы қызмет мерзімін және амортизацияны есептеу әдістерін әрбір есепті жылдың соңында Қоғам қарастырады және қажет болған жағдайда түзетеді.

4.4 Активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күнде активтердің баланстық құны құнсыздану тұрғысынан қаралады, егер оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер баланстық құн өтелмейтінін көрсетсе. Құнсыздану көрсеткіштері бар болса, негізгі құралдардың баланстық құны оның өтелетін құнынан асатынын анықтау үшін тестілеу жүргізіледі. Мұндай шолу әрбір актив үшін жүргізіледі, мұндай активтер басқа активтерге тәуелсіз ақша ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, шолу ақшалай қаражатты тудыратын активтер тобы деңгейінде жүзеге асырылады.

Егер активтің немесе оның қозғалысқа келтіретін бірлігінің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, активті неғұрлым төмен құн бойынша есепке алу резерві жасалады. Құнсызданудан болған шығындар кезеңнің пайдасында немесе залалында танылады.

Өтелетін соманы есептеу

Активтердің өтелетін құны пайдалану құны мен сатуға кеткен шығындарды шегергендегі әділ құнның ең үлкені болып табылады. Қолдану құнын бағалау кезінде болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және осындай активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың келтірілген құнына дейін дисконтталады. Басқа активтерден түсетін ақша түсімінен айтарлықтай тәуелсіз емес ақша ағындарын тудырмайтын актив үшін өтелетін сома актив тиесілі болатын ақшалай қаражатты тудыратын активтер тобы үшін анықталады. Компанияның ақша қаражатын генерациялайтын активтері басқа активтерден немесе активтер топтарынан түсетін ақшалай қаражаттардың

ағындарынан айтарлықтай дәрежеде тәуелсіз ақша қаражатын генерациялайтын активтердің ең аз сәйкестендірілетін топтары болып табылады.

Құнсыздануды қалпына келтіру

Егер өтелетін соманы анықтау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс болса, құнсызданудан болған залал қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған залал, егер құнсызданудан болған залал танылмаған болса, амортизацияны шегере отырып, активтің баланстық құны анықталатын баланстық құннан аспайтын шамада ғана қалпына келтіріледі.

4.5 Қаржы құралдары

Қаржы құралдарын бастапқы тану

Компания қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық активтер мен міндеттемелерді қаржы құралы бойынша келісім-шарттың тарапы болған кезде таниды. Қаржы активтері мен міндеттемелері бастапқыда пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері мен міндеттемелері, қаржылық активті немесе міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды қосқанда әділ құны бойынша танылады.

Қаржы құралдары

(i) Қаржы активтерінің классификациясы

Ұйым кезінде өзінің қаржылық активтерін 9 ХҚЕС қолдану аясында келесі бағалау санаттарына жіктейді:

- амортизацияланған құн;
- пайда немесе шығын арқылы әділ құн;
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн;

Жіктеу қаржылық активтерді басқару жөніндегі компанияның бизнес үлгісіне және ақша ағыны туралы келісім шарттарына байланысты. Кәсіпорын қарыздық құралдарды осы активтерді басқаруға арналған бизнес үлгісі өзгерген кезде ғана қайта жіктейді.

Компанияның қаржылық активтері дебиторлық берешекпен және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын басқа да ұзақ мерзімді активтермен ұсынылған.

(ii) Қарыз құралдары – Амортизацияланған құны бойынша өлшенетін қаржылық активтер

Келісімшарттық ақша ағындарын жинау үшін ұсталатын борыштық құралдар амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Осы қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептеледі және пайда мен залал туралы есепте «пайыздық кіріс» ретінде танылады. Құнсызданудан болған залалдар төменде баяндалған саясатқа сәйкес танылады және «қаржы активтерінің құнсыздануынан залал» қатарына қосылады.

(iii) Қарыз құралдары – Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Шарт бойынша ақша ағындарын жинау үшін және сатуға арналған борыштық құралдар, егер активтің ақша ағындары тек негізгі борыш пен пайыздарды төлеу болып табылады, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

Баланстық құндағы өзгерістер құнсызданудан түскен пайданы немесе залалды, пайыздық кірісті және пайда немесе залалда танылатын валюталық бағамдық кірістер мен шығындарды тануды қоспағанда, басқа жиынтық кіріс арқылы танылады. Қаржылық активті тану тоқтатылған кезде, бұрын басқа жиынтық кірісте танылған жиынтық кіріс немесе залал капиталдан пайдаға немесе залалға қайта жіктеледі және басқа кірісте/(шығында) танылады.

Осы қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, «пайыздық кіріске» қосылады. Құнсызданудан болған залалдар осы ескертпенің (v) тармағында баяндалған саясатқа сәйкес танылады және «қаржы активтерінің құнсыздануынан залал» құрамына енгізіледі.

(iv) Қарыз құралдары – Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері
Амортизацияланған құн немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн критерийлеріне сәйкес келмейтін борыштық құралдар пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

Борыштық құралдың әділ құнын бағалаудан түскен пайда немесе залал пайда немесе залал құрамында танылады және таза негізде пайдалар туралы есепте «қаржы құралдарының әділ құнын қайта бағалаудан түскен кіріс/шығын» ретінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелетін және «пайыздық кіріске» енгізілген пайыздық кірістен басқа, олар пайда болатын кезең ішінде танылады.

Амортизацияланған құны немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания құнсыздану белгілерінің бар-жоқтығына карамастан, амортизацияланған құны бойынша және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын өзінің борыштық құралдарымен байланысты күтілетін кредиттік залалдарды болашаққа болжамды негізде бағалайды. Қаржыландырудың маңызды құрамдас бөлігі жоқ қысқа мерзімді дебиторлық берешек үшін Компания 9 ХҚЕС талап ететін оңайлатылған тәсілді қолданады және дебиторлық берешекті бастапқы тану сәтінен бастап несиенің қызмет ету мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервті өлшейді. Компания өтеу мерзімі әртүрлі немесе мерзімі өткен сауда дебиторлық берешегі бойынша залалдар бойынша резервтер есептелетін резервтік матрицаны пайдаланады. Күтілетін несиелік шығындарды өлшеу үшін коммерциялық дебиторлық берешек несиелік тәуекел сипаттамалары негізінде топтастырылады, яғни сақтандыру компаниялардың дебиторлық берешегі және корпоративтік клиенттердің дебиторлық берешегі. Жалпы берешек мөлшерлемесін анықтау үшін соңғы 12 айда өтелмеу талдауы жүргізіледі. Өдепкі мөлшерлемелер 30 және 360 күн арасындағы әрбір 30 күндік аралық үшін есептеледі. Компания белгілі бір берешек аралығы үшін дефолт мөлшерлемесін анықтау үшін «көші-қон матрицасын» пайдаланады. Әдіс әрбір шоттағы қалдықты талдауды қамтиды және келесі интервалға немесе мерзімі өткен категорияға ауыса отырып, дебиторлық берешектің пайыздық мөлшерлемесін есептейді. Математикалық операциялардың негізінде дефолт мөлшерлемелері дебиторлық берешек пайда болған күні және мерзімі өткен төлемдер арасындағы әрбір келесі аралық үшін анықталады.

Компания сауда дебиторлық берешегін қоспағанда, қалдықтардың құнсыздануының үш сатылы үлгісін ұстанады:

- 1-кезең – несиелік тәуекел бастапқы танудан кейін айтарлықтай өспеген қалдықтар. Күтілетін несие шығындары 12 ай ішінде төлемеу ықтималдығы негізінде анықталады (яғни, барлық күтілетін несие шығыны келесі 12 айдағы жоғалту ықтималдығына көбейтілген),

- 2-кезең – бастапқы танудан бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі байқалған, бірақ құнсызданудың объективті дәлелі жоқ қалдықтарды қамтиды; күтілетін несиелік шығындар келісім-шарттың бүкіл мерзімі (мерзімі) ішінде орындалмау ықтималдығы негізінде анықталады;

- 3-кезең – құнсызданудың объективті белгілері бар қалдықтарды қамтиды.

Дебиторлық берешек 2 немесе 3 кезең бойынша жіктеледі:

- 2-кезең - 3-кезеңде жіктелген кейбір саудалық дебиторлық берешекті қоспағанда, кредиттік кезең ішінде күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға оңайлатылған тәсіл қолданылған дебиторлық берешекті қамтиды;

- 3-кезең – мерзімі 90 күннен асатын немесе құнсыздануы жеке анықталған дебиторлық берешекті қамтиды.

Несие бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуін бағалау үшін Компания келесі көрсеткіштерді ескереді:

- - несиенің мерзімі 30 күннен кем емес;
- - қарыз алушыға елеулі теріс әсер ететін заңнамалық, технологиялық немесе макроэкономикалық өзгерістер болған;
- - сол қарыз алушының басқа несие берушілермен берген несиесіне немесе басқа несиелеріне қатысты елеулі келеңсіз оқиғалар туралы ақпарат болса, мысалы, несиелердің күшін жою, шарттарды бұзу, қаржылық қиындықтарға байланысты келісім-шарттарды қайта қарау және т.б.;
- - қарыз алушы маңызды тұтынушыдан немесе жеткізушіден айырылса немесе оның нарығында басқа да елеулі жағымсыз өзгерістерге тап болса.

Қаржы активтері толық немесе ішінара есептен шығарылады, егер Компания берешекті өндіріп алу үшін барлық күш-жігерін айтарлықтай таусылған және қарызды өтеуді күтуге негізді негіздер жоқ деген қорығындыға келген. Бұл әдетте активтің мерзімі 360 күннен астам уақыт өткен кезде болады.

Қаржылық активтерді тануды тоқтату

Қаржы активінің танылуы тоқтатылады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының мерзімі өткен;

- Қоғам активтен ақша ағындарын алу құқығын сақтайды, бірақ оларды үшінші тұлғаға елеулі кідіріссіз толық көлемде беруге міндеттеме алды;

- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын берді және активтің барлық маңызды тәуекелдері мен сыйақыларын берді, не активке қатысты барлық маңызды тәуекелдер мен пайдаларды бермеді немесе сақтамады, бірақ активті бақылауды тапсырды.

(vii) Қаржылық міндеттемелердің жіктелуі

Компания өзінің қаржылық міндеттемелерін 9 ХҚЕС қолдану аясында келесідей жіктейді:

- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын несиелер мен кредиторлық берешек.

Компанияның қаржылық міндеттемелері коммерциялық кредиторлық берешекпен ұсынылған.

Бастапқы танудан кейін несиелер мен кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Кірістер мен шығыстар міндеттемелерді тану тоқтатылған немесе құнсызданған кезде, сондай-ақ амортизация процесі арқылы пайда немесе залал құрамында танылады.

(viii) Қаржылық міндеттемелердің өзгеруі

Қолданыстағы міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпайтын қаржылық міндеттеменің шарттық талаптарын өзгерту нәтижесінде пайда немесе залал дереу пайда немесе залал құрамында танылады. Пайда немесе залал міндеттеменің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған өзгертілген және бастапқы ақша ағындарының дисконтталған құны арасындағы айырма ретінде есептеледі.

(ix) Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржылық міндеттемені мойындау міндеттеме өтелген, күші жойылған немесе мерзімі өткен кезде тоқтатылады.

Егер бұрыннан бар қаржылық міндеттеме бір несие берушінің басқа шартымен ауыстырылса немесе бар міндеттеменің шарттары елеулі түрде өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгертулер бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа қаржылық міндеттемені танудың басталуы ретінде қарастырылады. Баланстық құндағы айырмашылық пайда немесе залалда танылады.

4.6 Резервтер

Резервтер Компанияның өткен оқиғаның нәтижесінде ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе конструктивті) болған кезде және экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың кетуі міндеттемені өтеу мүмкіндігіне негізделген жағдайда танылады және бұл міндеттеменің мөлшерін сенімді түрде анықтауға болады.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері айтарлықтай болса, резервтер ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салыққа дейінгі мөлшерлеме бойынша күтілетін болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы есептеледі және қажет болған жағдайда, міндеттемеге тән тәуекелдер.

Дисконттауды пайдаланған кезде уақыттың өтуіне байланысты резервтің ұлғаюы қаржылық шығындар ретінде танылады.

4.7 Кірістер мен шығыстарды тану

Кірістер мен шығыстарды тану

Кіріс Компания тұтынушыға көрсетілген қызметтерге айырбас ретінде алуға құқығы бар сыйақыны көрсететін сомада танылады.

Делдалдық табыс

Компания тұтынушыларға көрсететін әртүрлі қызмет түрлерінен табыс табады. Брокерлік кірістерді келесі екі санатқа бөлуге болады:

Белгілі бір уақыт аралығында қызмет көрсеткені үшін алынған табыс

Белгілі бір уақыт ішінде қызмет көрсеткені үшін алынған кірістер осы кезеңде есептеледі. Мұндай кіріс консалтингтік қызметтерді көрсеткені үшін сыйақы болып табылады.

Мәміле қызметтерін көрсетуден алынатын комиссиялық кірістер

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын жасасу бойынша брокерлік қызметтер сияқты үшінші тұлғаның атынан мәмілені жасағаны немесе оған қатысқаны үшін алынған комиссиялар осындай мәміле аяқталғаннан кейін танылады. Белгілі бір тиімділік өлшемдеріне байланысты комиссиялар немесе комиссиялардың бөліктері тиісті критерийлер орындалған кезде танылады.

Брокерлік кірістер мен шығыстар есептеу әдісі бойынша танылады.

4.8 Жалдау

Келісім жасалған кезде Компания келісімнің жалдау болып табылатындығын немесе жалдау белгілері бар-жоғын бағалайды. Басқаша айтқанда, Компания келісімшарт анықталған активті пайдалануды бақылау құқығын белгілі бір уақыт аралығында қарастыру үшін беретін-бермегендігін анықтайды.

Компания жалға алушы ретінде

Компания қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын тануға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Компания жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қатысты жалдау бойынша міндеттемелерді және базалық активтерді пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді таниды.

Пайдалану құқығы активтері

Компания пайдалану құқығы бар активтерді жалдау басталған күні (яғни, базалық актив пайдалануға қол жетімді болған күні) таниды. Пайдалану құқығы активтері жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегеріп, жалдау міндеттемелерін қайта бағалау үшін түзетілген бастапқы құны бойынша бағаланады. Қолдану құқығы активтерінің құны мойындалған жалдау міндеттемелерінің сомасын, туындаған бастапқы тікелей шығындарды және алынған жалдау бойынша ынталандыруларды шегеріп, басталу күні немесе оған дейін жасалған жалдау төлемдерін қамтиды. Пайдалану құқығы активтерінің амортизациясы жалдау мерзімінің немесе активтің болжамды пайдалы қызмет ету мерзімінің неғұрлым қысқасы бойынша біркелкі әдіспен есептеледі.

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы Компанияға өтсе немесе активтің құны активті сатып алу опционын жүзеге асыруды көрсетсе, актив оның болжалды пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалану құқығы бар активтер де құнсыздануға тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Компания жалдау мерзімі ішінде төленетін жалдау төлемдерінің дисконтталған құны бойынша өлшенетін жалдау міндеттемелерін таниды. Жалдау төлемдері кез келген жалдау бойынша дебиторлық ынталандыруды шегергендегі тіркелген төлемдерді (соның ішінде субстанциялық тұрақты төлемдерді), индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді айнымалы жалдау төлемдерін және қалдық құн кепілдігі бойынша төленуі күтілетін сомаларды қамтиды. Жалдау төлемдеріне, егер жалдау мерзімі Компанияның жалға беруді тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдау шартын тоқтату үшін опционды және айыппұлдарды жүзеге асыратынына сенімді болса, сатып алу опционын орындау бағасы да кіреді. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес айнымалы жалдау төлемдері осындай төлемдерді тудыратын оқиға немесе жағдай орын алған кезеңдегі шығыс ретінде (егер олар босалқыларды өндіруге жұмсалмаса) танылады.

Жалдау төлемдерінің дисконтталған құнын есептеу үшін, егер жалдау шартында жасырын болып табылатын пайыздық мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, Компания жалдау шартының басталу күніндегі қосымша қарыз мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдау басталған күннен кейін жалдау міндеттемесі есептелген пайызды көрсету үшін артады және жасалған жалдау төлемдерін көрсету үшін азаяды. Бұдан басқа, Компания жалдау мерзімінің өзгеруі, өзгеруі, жалдау төлемдерінің өзгеруі (мысалы, пайдаланылған индекс немесе мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты болашақ төлемдердің өзгеруі) жағдайында жалдау міндеттемелерінің баланстық құнын қайта бағалайды, осындай төлемдерді анықтау үшін) немесе базалық активті сатып алу опционының бағасын өзгерту.

Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалға алу

Компания қысқа мерзімді жалдауды мойындаудан босатуды өзінің қысқа мерзімді жалдауларына қолданады (яғни, басталу күні жалдау мерзімі 12 ай немесе одан аз және базалық активті сатып алу мүмкіндігі жоқтар). Компания сондай-ақ құны төмен активтерді жалға беруді танудан босатуды құны төмен деп саналатын кеңсе жабдықтарын жалға беруде қолданады. Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде біркелкі әдіс бойынша шығыс ретінде танылады.

Компания жалға беруші ретінде

Компания активті иеленумен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды өз қолында ұстайтын жалдау операциялық жал ретінде жіктеледі. Жалға беруден алынған кіріс жалдау мерзімі ішінде біркелкі әдіспен танылады және операциялық сипатына байланысты пайда мен залал туралы есепте кіріске қосылады.

4.9 Қаржылық кірістер мен шығыстар

Пайыздық кіріс пайда болған кезде пайда немесе залал құрамында танылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Пайыздық шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайда немесе залал құрамында танылады.

4.10 Табыс салығы

Ағымдағы салық

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдердегі ағымдағы салық активтері мен ағымдағы салық міндеттемелері салық органдарынан өтелуі немесе салық органдарына төленуі тиіс сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңдары баланс күніне қабылданған немесе тиімді түрде қабылданған ставкалар мен заңдар болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен қаржылық есептілік мақсаттары үшін баланстық құны арасындағы барлық уақытша айырмашылықтар бойынша баланстық күнге танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі келесі жағдайларды қоспағанда, салық салынатын барлық уақытша айырмашылықтар үшін танылады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі іскерлік беделді немесе бизнесті біріктіру болып табылмайтын операциядағы активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындаса және операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейтін болса;

- еншілес және қауымдасқан ұйымдарға инвестицияларға қатысты салық салынатын уақытша айырмашылықтарға қатысты, егер бас компания уақытша айырмашылықтың жойылу мерзімін бақылай алатын болса және уақытша айырмашылықтың жақын болашақта жойылмауы ықтимал болса.

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақытша айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық несиелері және пайдаланылмаған салық залалдары үшін, уақытша айырмашылықтың жақын болашақта жойылу ықтималдығы және шегерілетін уақытша айырмашылықтар болуы мүмкін салық салынатын пайданың болуы дәрежесінде танылады, пайдаланылған айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық несиелері және пайдаланылмаған салық залалдары, келесі жағдайларды қоспағанда:

- шегерілетін уақытша айырмашылықтарға жататын кейінге қалдырылған салық активтері бизнесті біріктіру болып табылмайтын операциядағы активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде туындаған және операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпеген кезде;

- еншілес және қауымдасқан ұйымдарға инвестицияларға қатысты шегерілетін уақытша айырмашылықтарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақытша айырмашылықтардың жақын болашақта жойылу ықтималдығы және уақытша айырмашылықтар туындауы мүмкін салық салынатын пайда болған жағдайда ғана танылады.

Кейінге қалдырылған салық активінің баланстық құны әрбір есепті күнде қаралады және кейінге қалдырылған салық активінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалану мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін жеткілікті салық салынатын пайданың болуы екіталай болса, азайтылады. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнде қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беретін ықтималдылық дәрежесінде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күні қабылданған немесе іс жүзінде енгізілген салық мөлшерлемелеріне (және салық заңнамасына) негізделген, актив іске асырылған және міндеттеме өтелген кезде есепті жылы қолданылуы күтілетін салық ставкалары бойынша бағаланады.

Ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар, егер салық пайдадан немесе залалдан тыс танылатын баптарға қатысты болса, пайда немесе залалдан тыс танылады. Тиісінше, танылатын баптарға қатысты ағымдағы және кейінге қалдырылған салық:

- а) басқа жиынтық кірісте басқа жиынтық кірісте танылады;
- б) тікелей меншікті капиталда тікелей капиталда танылуы тиіс.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алуға заңды түрде бекітілген құқық болса және кейінге қалдырылған салықтар бір салық төлеуші компания мен салық органына қатысты болса, бір-біріне қарсы есепке алынады.

4.11 Әлеуметтік салық, әлеуметтік аударымдар және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру бойынша міндеттемелер

Қоғам Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бюджетіне әлеуметтік салықты төлейді. Кәсіпорын заңмен белгіленген міндетті әлеуметтік аударымдарды да төлейді.

Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдардың жалпы сомасы қызметкерлердің салық салынатын табысының 9,5% құрайды.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес Қоғам әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына қызметкерлердің кірісінің 3% мөлшерінде жарна аударды.

4.12 Зейнеткерлік міндеттемелер

Компания Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына (БЖЗҚ) міндетті зейнетақы жарналары ретінде өз қызметкерлерінің жалақысының 10%-ын ұстайды. Заң бойынша міндетті зейнетақы жарналары қызметкерлердің міндеті болып табылады және Компанияның қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққаннан кейін төлеу бойынша ағымдағы немесе болашақ міндеттемесі жоқ.

4.13 Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жарналары

Компания өз жұмыскерлерінің жалақысының 2%-ын Міндетті медициналық сақтандыру қорына міндетті медициналық сақтандыру жарналары ретінде ұстайды, бұл заңға сәйкес қызметкерлердің міндеті болып табылады.

4.14 Шартты активтер және шартты міндеттемелер

Өткен оқиғалардан ықтимал актив ретінде пайда болатын және бар болуы болашақтағы бір немесе бірнеше белгісіз оқиғалардың орын алуы немесе болмауы арқылы ғана расталатын шартты актив қаржылық есептілікте танылмайды. Шартты актив қаржылық есептілікке ескертулерде экономикалық пайда алу ықтималдығы болған кезде ашылады.

Шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте танылмайды. Экономикалық пайда алумен байланысты ресурстардың ағып кету мүмкіндігі екіталай болмаса, олар ашылады.

4.15 Одан кейінгі оқиғалар

Қаржылық есептілікті бекіту күніндегі Қоғамның жағдайы туралы қосымша ақпарат беретін есепті жыл аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзетілетін оқиғалар) қаржылық есепте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғаннан кейін болған және түзетілмейтін оқиғалар, егер олар маңызды болса, қаржылық есептілікке ескертулерде ашылады.

5. Ақшалай қаражат

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Шетелдік валютадағы есеп айырысу шоттарындағы ақшалар	874,938	902,016
Ағымдағы шоттардағы ақша теңгемен	34,337	80,482
Жиыны	909,275	982,498

6. Дебиторлық берешек

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Брокер үшінші тұлғалардан дебиторлық берешек	45,284	28,675
Байланысты тараптардан алынатын брокерлік комиссиялар	336,347	52,467
(20-ескеріпе)	3,710	1,286
Келісімшарт активі	2,912	4,815
Күтілетін несиелік шығындарды өтеу ¹⁾	(3,335)	(3,692)
Жиыны	384,918	83,551

¹⁾ Күтілетін несиелік шығындар резервінің өзгеруі:

	Жыл басындағы	Есептеу	Бағамдық айырма	Жыл аяғында
2022 ж.	3,692	(462)	105	3,335
2021 ж.	385	2,919	388	3,692

7. Басқа айналым активтері

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Тауарлар мен қызметтер үшін жеткізушілерге алдын ала төлем	6,222	4,912
Болашақ шығындар	1,232	1,231
Акциялар	977	212
Жиыны	8,431	6,355

8. Негізгі қорлар және материалдық емес активтер

	Компьютерлік жабдық	Басқа	Жиыны
Бастапқы құн			
Бастапқы құн	18,415	4,088	22,503
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	-	17	17
Сатып алу	-	(150)	(150)
Шығуы	18,415	3,955	22,370
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	479	-	479
Сатып алу	18,894	3,955	22,849
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша			
Жинақталған амортизация	(5,135)	(1,074)	(6,209)
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	(3,614)	(652)	(4,266)
Жылдық есептеу	-	137	137
Шығуы	(8,749)	(1,589)	(10,338)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(3,638)	(593)	(4,231)
Жылдық есептеу	(12,387)	(2,182)	(14,569)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша			
Баланстық құны	9,666	2,366	12,032
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	6,507	1,773	8,280

9. Жалға алу

Пайдалану құқығы активтері:

	Кеңсе кеңістігі
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	18,166
Өсу	84,704
Амортизация бойынша шығыстар (15-ескертпе)	(21,548)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	81,322
Амортизация бойынша шығыстар (15-ескертпе)	(29,572)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	51,750

Активтер жалдау мерзімі 3 жыл болатын кеңсе үй-жайларын жалға алуға қатысты пайдалану құқығын білдіреді. Пайдалану құқығы активтері бастапқы қолдану күніндегі 12,9% құрайтын қосымша қарыз мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған қалған жалдау төлемдерінің құнына тең сома негізінде танылды.

Кепілді жарна:

	Кеңсе кеңістігі
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	1,295
Өсу	3,324
Жеңілдіктерді тану	(980)
Дисконтты амортизациялау (16-ескертпе)	244
Күтілетін несиелік шығындар резервінің өзгеруі	(141)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, оның ішінде:	3,742
<i>Күтілетін несиелік шығындарға резервті шегергендегі жалпы құн</i>	<i>4,648</i>
<i>Жеңілдік</i>	<i>(906)</i>

Дисконтты амортизациялау (16-ескерте)	306
Күтілетін несиелік шығындар резервінің өзгеруі	(33)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, оның ішінде:	4,015
<i>Күтілетін несиелік шығындарға резервті шегергендегі жалпы құн</i>	<i>4,615</i>
<i>Жеңілдік</i>	<i>(600)</i>

Қаржылық жағдай туралы есептегі кепілдік жарна 7,8% банктік орналастыру мөлшерлемесін пайдалана отырып, дисконттық амортизациямен әділ құн бойынша көрсетіледі.

Жалдау шартының талаптары орындалған жағдайда жалға беруші кепілдік жарнаның толық құнын Қоғамға қайтаруға міндетті.

Жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны және олардың кезең ішіндегі өзгерістері төмендегідей:

Жалдау бойынша міндеттемелер:

	Кеңсе кеңістігі
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша:	20,894
Өсу	84,704
Есептелген пайыздар (16-ескерте)	2,372
Төлемдер	(23,900)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, оның ішінде:	84,070
ағымдағы бөлігі	24,827
<i>Ұзақ мерзімді бөлік</i>	<i>59,243</i>
Есептелген пайыздар (16-ескерте)	8,886
Төлемдер	(33,713)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, оның ішінде:	59,243
ағымдағы бөлігі	32,310
<i>Ұзақ мерзімді бөлік</i>	<i>26,933</i>

Пайда немесе залалда танылған сомалар төмендегідей:

	2022 ж.	2021 ж.
Пайдалану құқығы активтерінің амортизациялық аударымдары (15-ескерте)	(29,572)	(21,548)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар (16-ескерте)	(8,886)	(2,372)
Құндылығы төмен активтерді жалға беруге байланысты жалдау бойынша шығыстар (жалпы және әкімшілік шығыстарға енгізілген) (15-ескерте)	(2,799)	(27)
Кепілді жарна жеңілдіктерін тану (16-ескерте)	-	(980)
Кепілді жарна жеңілдікті қайтару (16-ескерте)	-	244
Барлығы (шығындар)	(41,257)	(24,683)

10. Кредиторлық берешек

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Байланысты тараптарға төленетін брокер сыйақылары (20-ескерте)	5,180	11,420
Салық және басқа да міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер	4,067	3,252
Қызметтер бойынша есептелген міндеттемелер	3,961	3,320
Үшінші тұлғалар алдындағы шарттық міндеттемелер	614	5,100
Байланысты тараптар алдындағы шарттық міндеттемелер (20-ескерте)	586	625
	-	175
Жиньы	14,408	23,892

11. Қызметкерлерге берілетін сыйақылар

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Есептелген сыйлықақылар бойынша резерв	31,546	26,378
Пайдаланылмаған демалыстар үшін резерв	22,880	19,863
12 айға дейін кейінге қалдырылған сыйлықақылар ¹⁾	7,488	12,503
Жалпы ағымдағы бөлігі	61,914	58,744

24 айға дейін кейінге қалдырылған сыйлықақылар ^{1]}	35,928	21,357
Жалпы ұзақ мерзімді бөлік	35,928	21,357
Жиыны	97,842	80,101

^{1]} Қоғамның негізгі басқарушы персоналына сыйақы төлеу, сыйақыны есептеу және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 ақпандағы № 74 қаулысына сәйкес, тұрақты емес сыйақы төлеу жөніндегі ішкі саясаттың талаптарына сәйкес Қоғамның негізгі басқарушы персоналының жалпы сомасының 50%-ы тең үлестермен аударылады келесі үш жылға.

Кейінге қалдырылған сыйлықақылардың ұзақ мерзімді бөлігі тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, келтірілген құн бойынша танылды:

- 2021 жылы есептелген кейінге қалдырылған бонустар бойынша – 9,5% (бірдей өтеу мерзімі бар «Қазақстанның тұрақты даму қоры» АҚ купондық облигациялары бойынша сыйақы мөлшерлемесі),

- 2022 жылы есептелген кейінге қалдырылған бонустар бойынша – 10,75% (бірдей өтеу мерзімі бар мемлекеттік бағалы қағаздардың купондық облигациялары бойынша сыйақы мөлшерлемесі). Жеңілдік пен дисконттың амортизациясы 16-ескертпеде ашылған.

12. Капитал

Қаржылық реттеушінің капиталға талаптары

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының (ҚҰБ) «Сақтандыру брокерінің жарғылық және жарғылық капиталының ең төменгі мөлшеріне қойылатын талаптарды белгілеу, сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» қаулысы 2018 жылғы 29 қазандағы No 270 қаулысымен сақтандыру брокерлерінің қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуге және көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыруға бағытталған брокерлік қызметтің әрбір түріне жаңа талаптар белгіленді.

2021 жылғы 1 шілдеден бастап сақтандыру брокерлерінің ең төменгі меншікті капиталы белгіленді:

- сақтандыру шарттарын жасасу бойынша сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия бойынша – 10 721 мың теңге (тиісті қаржы жылына арналған Қазақстан Республикасының республикалық бюджет туралы заңында белгіленген 3 500 АЕК);

- қайта сақтандыру шарттарын жасасуға сақтандыру брокерінің қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия бойынша – 245 040 мың теңге (тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы Қазақстан Республикасының заңында белгіленген 80 000 АЕК).

Брокерлік қызмет түрлерін біріктіру кезінде сақтандыру брокерінің жарғылық және жарғылық капиталының ең аз мөлшері сақтандыру брокерінің қайта сақтандыру шарттарын жасасу кезіндегі қызметіне қатысты белгіленген сомадан кем болмауы тиіс.

Сақтандыру брокері ағымдағы шоттардағы және екінші деңгейдегі банктердегі депозиттердегі қаражат сомасының сақтандыру брокерінің банктік шотындағы қаражатты шегеріп тастап, өзінің меншікті капиталының кемінде 40%-ына тең соманың болуын қамтамасыз етуге міндетті.

Жарғылық капитал

Қаржы реттеушісі белгілеген және 2021 жылғы 1 шілдеге дейін қолданыста болатын талаптарға сәйкес Қоғамның жарғылық капиталы 2021 жылғы ақпанда қатысушылармен меншікті және бөлінбеген пайда есебінен 75 000 мың теңге сомасына ұлғайтылды.

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның жарғылық капиталы 300 000 мың теңгені құрады.

Дивидендтер

Қатысушылардың шешімімен 2021 жылы Қоғам 2020 жылға таза пайданың бір бөлігін дивидендтер төлеуге 307 902 мың теңге сомасында бөлді.

2022 жылы Компания 2021 жылға арналған қызмет нәтижелері бойынша дивидендтер төлеу үшін 550 403 мың теңге көлемінде таза пайданы бөлді.

13. Қызмет көрсетуден түсетін кірістер

	2022 ж.	2021 ж.
Делдалдық комиссия	1,398,995	973,661
Консультациялық қызметтер	53,328	58,637
Жиыны	1,452,323	1,032,298

14. Сақтандыру брокерлік комиссиялық шығындар

	2022 ж.	2021 ж.
Делдалдық комиссия	68,276	39,845

15. Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2022 ж.	2021 ж.
Жалақы және басқа да жеңілдіктер	225,563	241,480
Пайдалану құқығы активінің амортизациясы	29,572	21,548
Салықтар	18,798	20,580
Іссапар шығыстары	8,677	4,570
Сақтандыру және әлеуметтік аударымдар	9,441	7,824
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы	4,231	4,266
Аудиторлық қызметтер	3,500	3,200
Бір жылдан аз мерзімге үй-жайларды жалға беру	2,799	29
Мүшелік жарна	1,731	1,356
IT қызметтері	1,683	1,889
Байланыс қызметтері	1,481	1,240
Банктік қызметтер	643	635
Негізгі қорларды ұстауға кеткен шығындар	554	1,166
Консультациялық қызметтер	520	672
Кеңсеге техникалық қызмет көрсету	185	668
Заңды және нотариалдық қызметтер	27	951
Басқа	9,081	7,238
Жиыны	318,486	319,312

16. Қаржылық кіріс/ (шығыс), таза

	2022 ж.	2021 ж.
Кейінге қалдырылған сыйақылар бойынша дисконтты тану (11-ескертіпте)	3,359	5,056
Жалдау бойынша пайыздық шығыстар (9-ескертіпте)	(8,886)	(2,372)
Кейінге қалдырылған сыйлықақылар бойынша дисконт амортизациясы (11-ескертіпте)	(2,954)	(1,405)
Кепілді жарнаның амортизациясы (9-ескертіпте)	306	244
Маржа жеңілдіктерін тану (9-ескертіпте)	-	(980)
Жалпы шығындар, таза	(8,175)	543

17. Бағамдық кіріс/(шығын), таза

	2022 ж.	2021 ж.
Ақпалай қаражат	47,414	17,669
Дебиторлық берешек	14,088	2,557
Кредиторлық берешек	(6,520)	(129)
Жалпы табыс, таза	54,982	20,097

18. Басқа шығыстар, таза

	2022 ж.	2021 ж.
Валюта айырбастау шығындары, таза	(855)	(1,045)
Басқа кірістер/(шығыстар), таза	28	(12)
Жалпы шығындар, таза	(827)	(1,057)

19. Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс

2022 және 2021 жылдар үшін Компанияның салық салынатын табысына заңды тұлғалардан қолданыстағы 20% мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығы салынды.

Компанияның табыс салығы бойынша шығыстары келесідей:

	2022 ж.	2021 ж.
Ағымдағы табыс салығы	228,318	148,209
Кейінге қалдырылған салық	(4,755)	(8,948)
Табыс салығы бойынша жалпы шығыс	223,563	139,261

Төменде шартты және нақты салық шығыстары арасындағы салыстыру берілген:

	2022 ж.	2021 ж.
Салық салуға дейінгі пайда	1,111,970	689,664
Ресми салық мөлшерлемесі	20%	20%
Шартты табыс салығы бойынша шығыстар	222,394	137,933
Өткен жылғы түзету	121	21
Шегерілмейтін шығындардың әсері	1,048	1,307
Табыс салығы бойынша жалпы шығыс	223,563	139,261

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері келесідей:

	2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша	Пайда мен шығында көрсетіледі	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Кейінге қалдырылған салық активтері			
Салықтар	(195)	(38)	(233)
Аудиторлық қызмет бойынша есептелген міндеттемелер	(640)	(60)	(700)
Пайдаланылмаған демалыстар мен бонустар үшін резерв	(16,020)	(3,548)	(19,568)
Күтілетін несиелік шығындарды өтеу	(561)	166	(395)
Жалдау міндеттемелерін шегергендегі пайдалану құқығы активтері	(731)	(888)	(1,619)
Кейінге қалдырылған салық активтері, барлығы	(18,147)	(4,368)	(22,515)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері			
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	1,052	(387)	665
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, барлығы	1,052	(387)	665
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері (активтері), таза	(17,095)	(4,755)	(21,850)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері келесідей:

	2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша	Пайда мен шығында көрсетіледі	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Кейінге қалдырылған салық активтері			
салықтар	(188)	(7)	(195)
Аудиторлық қызмет бойынша есептелген міндеттемелер	(600)	(40)	(640)
Пайдаланылмаған демалыстар мен бонустар үшін резерв	(7,925)	(8,095)	(16,020)
Күтілетін несиелік шығындарды өтеу	(92)	(469)	(561)
Жалдау міндеттемелерін шегергендегі пайдалану құқығы активтері	(580)	(151)	(731)
Кейінге қалдырылған салық активтері, барлығы	(9,385)	(8,762)	(18,147)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері			
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	1,238	(186)	1,052
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, барлығы	1,238	(186)	1,052
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері (активтері), таза	(8,147)	(8,948)	(17,095)

20. Байланысты тараптармен операциялар

Қоғам іскерлік мәмілелер жасаған байланысты тараптарға Қоғамның, бас компанияның, жалпы бақылаудағы компаниялардың негізгі басқарушы қызметкерлері жатады.

Қатысты тарап	Байланыстың табиғаты
Willis International Limited	Бас компания (99%)
Willis Europe BV	Қоғамның мүшесі (1%), жалпы бақылаудағы ұйым
WILLIS LIMITED (UK)	Компания ортақ бақылауда

Қатысты тарап	Байланыстың табиғаты
Willis Insurance Brokers Co., Ltd	Компания ортақ бақылауда
Willis France Holdings SAS	Компания ортақ бақылауда
Towers Watson Netherlands B.V.	Компания ортақ бақылауда
WILLIS Towers Watson SA UK	Компания ортақ бақылауда
Willis Towers Watson US LLC	Компания ортақ бақылауда
WILLIS US HOLDING CO LLC PREMIUM	Компания ортақ бақылауда
AI Futtaim Willis Co.LLC	Willis International Limited серіктестігі

Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы есепте келесі операциялар танылды:

	2022 ж.	2021 ж.
Ортақ бақылаудағы субъектілер		
Қызмет көрсетуден түскен табыс	881,766	532,292
Бағамдық бағамдық кіріс (шығын), таза	(239)	2,812
Делдалдық төлемдер	(68,276)	(39,845)
Жалпы және әкімшілік шығындар	-	(1,261)
Жалпы кіріс (шығыс), таза	813,251	493,998

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте келесі операциялар көрсетілді:

	2022 ж.	2021 ж.
Бас компания		
Дивиденд төлеу	(550,403)	(307,902)
Бас компанияға жалпы төлемдер	(550,403)	(307,902)
Ортақ бақылаудағы субъектілер		
Делдалдық сыйақыны/көрсетілген қызметтер үшін сыйақыны алу	615,548	641,415
Жалпы түсімдер	615,548	641,415
Делдалдық төлем	(89,903)	(79,220)
Жалпы төлемдер	(89,903)	(79,220)
Бірінғай бақылаудағы ұйымдардан түскен жалпы түсім, таза	525,645	562,195
Байланысты тараптардан жалпы таза түсімдер (шығулар).	(24,758)	254,293

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер нәтижесінде Компанияда өзара есеп айырысулар бойынша мынадай қалдықтар болды:

Дебиторлық берешек

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Ортақ бақылаудағы субъектілер		
WILLIS LIMITED (UK)	336,015	54,000
<i>Дебиторлық комиссиялық берешек</i>	<i>336,348</i>	<i>50,344</i>
<i>Келісімшарт активі</i>	<i>1,216</i>	<i>4,815</i>
<i>Күтілетін несиелік шығындарды өтеу</i>	<i>(1,549)</i>	<i>(1,159)</i>
Towers Watson Netherlands B.V.	154	-
<i>Келісімшарт активі</i>	<i>154</i>	-
Willis Insurance Brokers Co., Ltd	-	-
<i>Дебиторлық комиссиялық берешек</i>	<i>-</i>	<i>2,123</i>
<i>Күтілетін несиелік шығындарды өтеу</i>	<i>-</i>	<i>(2,123)</i>
Willis France Holdings SAS	199	-
<i>Келісімшарт активі</i>	<i>199</i>	-
WILLIS Towers Watson SA UK	417	-
<i>Келісімшарт активі</i>	<i>417</i>	-
Willis Towers Watson US LLC	924	-
<i>Дебиторлық комиссиялық берешек</i>	<i>925</i>	-
<i>Күтілетін несиелік шығындарды өтеу</i>	<i>(1)</i>	-
Жыны	337,709	54,000

Кредиторлық берешек

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Ортақ бақылаудағы субъектілер		
WILLIS LIMITED (UK)	-	12,045
<i>Төлеуге жататын брокер комиссиясы</i>	<i>-</i>	<i>11,420</i>
<i>Шарт бойынша міндеттемелер</i>	<i>-</i>	<i>625</i>
WILLIS Towers Watson SA UK	323	-

<i>Шарт бойынша міндеттемелер</i>	323	-
WILLIS US HOLDING CO LLC PREMIUM	263	-
<i>Шарт бойынша міндеттемелер</i>	263	-
Al Futtaim Willis Co.LLC	4,486	-
<i>Шарт бойынша міндеттемелер</i>	4,486	-
<i>Willis Towers Watson Northeast, Inc.</i>	694	-
<i>Шарт бойынша міндеттемелер</i>	694	-
Жиыны	5,766	12,045

Негізгі басқарушы персоналға сыйақы төлеу

	2022 ж.	2021 ж.
Жалақы және басқа да жеңілдіктер	92,854	127,861

21. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты

Қоғам қызметіне тән негізгі тәуекелдер мыналар болып табылады: нарықтық тәуекел, өтімділік тәуекелі және несиелік тәуекел, сондай-ақ ақша ағынының тәуекелі.

Қоғамның қаржылық тәуекелдерге қатысты қызметі тиісті саясат пен рәсімдерге сәйкес жүзеге асырылады, ал қаржылық тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару Қоғамның тәуекелдерді басқару саласындағы саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

Төменде негізгі қаржылық тәуекелдердің сипаттамасы және осы тәуекелдерді басқаруға қатысты Компанияның саясаты берілген.

Ақша қозғалысымен байланысты тәуекел

Ақша ағынының тәуекелі – ақшалай қаржы құралымен байланысты болашақ ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Компания бұл тәуекелді тұрақты бюджеттеу және ақша ағындарын талдау арқылы басқарады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл қаржы құралының әділ құнының немесе болашақ ақша ағындарының нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел тәуекелдің үш түрін қамтиды: валюталық тәуекел, пайыздық тәуекел және басқа да баға тәуекелі.

Компания нарық конъюнктурасының қолайсыз өзгеруіне байланысты туындауы мүмкін ықтимал шығындарды кезеңді түрде бағалау арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық тәуекел

Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер болашақ ақша ағындарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер ету мүмкіндігінен туындайды.

Компания өзгермелі мөлшерлеmedегі қаржы құралдарының болмауына байланысты пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне ұшырамайды.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – бұл қаржы құралының әділ құнының немесе болашақ ақша ағындарының валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі. Компания өзінің қолданыстағы валютасынан басқа валютада көрсетілген шарттар бойынша сақтандыру және қайта сақтандыру делдалдығы нәтижесінде валюталық тәуекелге ұшырайды. Компания операциялармен байланысты валюталық тәуекелдерді хеджирлеуді жүргізбейді.

Келесі кестелер валюталық тәуекелдің шоғырлануын көрсетеді:

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
	Доллар США	Тенге	Евро	Фунт стерлингов	Всего
Ақшалай қаражат	874,938	34,337	-	-	909,275
Дебиторлық берешек	336,340	47,210	691	677	384,918
Басқа ұзақ мерзімді активтер	-	4,015	-	-	4,015
Жалпы қаржылық активтер	1,211,278	85,562	691	677	1,298,208
Кредиторлық берешек	5,180	3,961	-	-	9,141
Жалпы қаржылық міндеттемелер	5,180	3,961	-	-	9,141
Баланстың таза жағдайы	1,206,098	81,601	691	677	1,289,067

	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
	Доллар США	Тенге	Евро	Фунт стерлингов	Всего
Ақпалай берешек	902,016	80,482	-	-	982,498
Дебиторлық берешек	49,190	29,551	1,314	3,496	83,551
Басқа айналым активтері	-	3,742	-	-	3,742
Жалпы қаржылық активтер	951,206	113,775	1,314	3,496	1,069,791
Кредиторлық берешек	11,420	3,495	-	-	14,915
Жалпы қаржылық міндеттемелер	11,420	3,495	-	-	14,915
Баланстың таза жағдайы	939,786	110,280	1,314	3,496	1,054,876

Келесі кестеде барлық басқа параметрлер өзгеріссіз қалған жағдайда, компанияның салық салынғанға дейінгі пайдасының шетелдік валюта бағамының ықтимал өзгерістеріне сезімталдығының талдауы берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша		2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	
	Валюта бағамының өзгеруі	Салық салуға дейінгі пайдаға әсері	Валюта бағамының өзгеруі	Салық салуға дейінгі пайдаға әсері
АҚШ доллары	-5%	(60,305)	-5%	(46,989)
	+20%	241,220	+20%	187,957
Еуро	-5%	(35)	-5%	(66)
	+20%	138	+20%	263
фунт стерлинг	-5%	(34)	-5%	(175)
	+20%	135	+20%	699

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл ақша қаражаттарымен немесе басқа қаржылық активтермен өтелген қаржылық міндеттемелермен байланысты міндеттемелерді орындауда Компанияның қиындықтарға тап болу тәуекелі. Өтімділік тәуекелі қаржылық активті оның әділ құнына жақын бағамен дереу сату мүмкіндігінің болмауынан туындауы мүмкін. Компания өтімділік талаптарын үнемі қадағалап отырады және басшылық кез келген алдағы міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті қаражаттың болуын қамтамасыз етеді.

Дисконтталмаған төлемдердің шарттық мерзімдеріне негізделген ең жоғары өтімділік тәуекелі төменде көрсетілген:

	Баланстық құны	30 күннен аз	30-дан 365 күнге дейін	1 жылдан астам	Жалпы төлемдер
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Кредиторлық берешек	9,141	-	9,141	-	9,141
Жалдау бойынша міндеттемелер	59,243	3,147	34,611	28,319	66,077
Жалпы қаржылық міндеттемелер	68,384	3,147	43,752	28,319	75,218
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Кредиторлық берешек	14,915	175	14,740	-	14,915
Жалдау бойынша міндеттемелер	84,070	2,809	30,904	66,078	99,791
Жалпы қаржылық міндеттемелер	98,985	2,984	45,644	66,078	114,706

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – бұл қаржы құралының бір тарапы өз міндеттемелерін орындамау арқылы екінші тарапқа қаржылық шығын келтіру тәуекелі.

Активтер класы және өтеу мерзімі бойынша Компанияның несиелік тәуекелге ең жоғары деңгейі төмендегі кестеде көрсетілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
Банк шоттарындағы ақша қалдықтары ¹⁾	909,275	982,498
Брокерлік комиссиялар бойынша дебиторлық берешек, таза ²⁾	384,918	83,551
- мерзімі өтпеген және 30 күннен аз қарыз	340,780	79,201
- күтілетін несиелік шығындарды азайту	(1,641)	(202)
- 30 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен қарыздар	36,893	4,815
- күтілетін несиелік шығындарды азайту	(42)	(263)

- 91 күннен 180 күнге дейін мерзімі өткен қарыздар	8,545	-
- күтілетін несиелік шығындарды азайту	(43)	-
- 181 күннен 365 күнге дейін мерзімі өткен қарыздар	852	-
- күтілетін несиелік шығындарды азайту	(426)	-
- 365 күннен астам мерзімі өткен қарыз	1,183	3,227
күтілетін несиелік залалдар үшін резервті азайту	(1,183)	(3,227)
Басқа ұзақ мерзімді және ағымдағы активтер, таза	4,015	3,742
- мерзімі өтпеген және 30 күннен аз қарыз	4,264	3,958
- күтілетін несиелік залалдар үшін резерв	(249)	(216)
Жалпы қаржылық активтер	1,298,208	1,069,791

Дебиторлық берешекті үздіксіз бақылау Компанияның саясаты болып табылады.

¹⁾ Компания банктік шоттарда орналастырылған қаражатқа қатысты несиелік тәуекелді өзі қаражат орналастыратын банкілердің несиелік рейтингін бақылау арқылы басқарады.

Келесі кестеде Fitch Ratings Inc. халықаралық рейтингтік агенттігі берген кредиттік рейтингті пайдалана отырып, тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктік шоттардағы ақша қалдықтары көрсетілген:

	Банк	Рейтинг	Сомасы, мың теңге
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	«Ситибанк Қазақстан» АҚ	A+ / Стабильный	909,275
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	«Ситибанк Қазақстан» АҚ	A+ / Стабильный	982,498

²⁾ 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекелдің 92,4% мөлшеріндегі елеулі шоғырлануы WILLIS LIMITED (Ұлыбритания) және «Қазақстан Халық Банкінің» еншілес ұйымы «Халық-Қазақинстрах» АҚ компанияларының қарыздарына қатысты.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несиелік тәуекелдің 87,67% мөлшеріндегі елеулі шоғырлануы компаниялардың берешегіне қатысты: «Қазақстан Халық Банкі» АҚ еншілес ұйымы «Халық-Қазақинстрах», Willis Insurance Brokers Co. Ltd, WILLIS LIMITED (Ұлыбритания), «Евразия» сактандыру компаниясы» АҚ.

22. Шарттық және шартты міндеттемелер

Құқықтық мәселелер

Қалыпты қызмет барысында Компания әртүрлі процестер мен шағымдарға ұшырауы мүмкін. Басшылық мұндай іс жүргізуге немесе талаптарға байланысты түпкілікті жауапкершілік, егер бар болса, Компанияның ағымдағы қаржылық жағдайына да, қызметтің болашақ нәтижелеріне де айтарлықтай әсер етпейді деп санайды.

Салық салу

Қазақстандық салық заңнамасы мен тәжірибесі үздіксіз даму процесінде және ретроспективті әсер етуі мүмкін әртүрлі түсіндірмелер мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Сонымен қатар, салық органдарының салық салу мақсатында Қоғамның жекелеген операцияларын түсіндіруі Қоғам басшылығының сол операцияларды түсіндіруімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде мұндай операциялар салық органдары тарапынан даулануы мүмкін және Компанияға қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар салынуы мүмкін. Салық тексерулері ретроспективті түрде жүргізілуі мүмкін салық кезеңдері 3 жылды құрайды.

23. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құн – бұл қаржылық құралды сату үшін алынатын немесе бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы реттелген мәміледе міндеттемені аудару үшін төленетін баға. Қоғамның қаржы құралдарының көпшілігіне оңай қол жетімді нарықтың болмауына байланысты, ағымдағы экономикалық жағдайға және құралға тән ерекше тәуекелдерге негізделген әділ құнды анықтау кезінде бағалау жүргізу қажет.

Қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін Компания келесі әдістер мен жорамалдарды пайдаланды:

Ақша қаражаты – Ақша қаражатының баланстық құны осы қаржы құралдарының қысқа мерзімді өтеу мерзіміне байланысты оның әділ құнына жуықтайды.

Ағымдағы дебиторлық және кредиторлық берешек – Өтеу мерзімі он екі айдан аз активтер мен міндеттемелер үшін баланстық құн осы қаржы құралдарының өте қысқа мерзіміне байланысты әділ құнға жуықтайды.

Басқа ұзақ мерзімді активтер – Баланстық құн 12,9% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, келтірілген құн бойынша есептелген әділ құнға жуықтайды.

24. Ақшаны басқару

Компанияның капиталды басқару саласындағы мақсаты – күрделі шығындарды барынша азайтуға және нормативтік талаптарды сақтауға мүмкіндік беретін капиталдың оңтайлы құрылымын сақтай отырып, Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру мүмкіндігін қамтамасыз ету (12-ескертпе). Қоғамның капиталының құрылымы жарғылық капитал мен бөлінбеген пайдадан тұрады.

